

Geografia rural

Codi: 101580
Crèdits: 6

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
2501002 Geografia i Ordenació del territori	OB	2	2

Professor/a de contacte

Nom: Nuria Valdovinos Perdices
Correu electrònic: Nuria.Valdovinos@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)
Grup íntegre en anglès: No
Grup íntegre en català: Sí
Grup íntegre en espanyol: Sí

Altres indicacions sobre les llengües

També hi haurà lectures en altres llengües com el castellà i l'anglès

Equip docent

Ricard Morén Alegret

Prerequisits

Haver assolit de forma adequada els coneixements impartits a les assignatures del grau cursades prèviament al llarg del primer curs i el primer semestre del segon curs, en especial, a les assignatures de Geografia Física, Geografia Humana, Economia, Cartografia, Tècniques en Geografia, Demografia i Geografia de Catalunya.

Hi ha programades lectures en anglès el que fa recomanable el coneixement d'aquesta llengua.

Objectius

Contextualització: Aquesta assignatura s'imparteix al segon curs del Grau en Geografia i Ordenació del Territori

Objectius de l'assignatura: Anàlisi, comprensió i reflexió sobre el medi rural contemporani, de les seves principals dinàmiques, processos i transformacions socials, culturals, econòmiques, territorials i mediambientals.

Objectius formatius:

1. Introducció als fonaments de la Geografia Rural
2. Característiques bàsiques de l'organització i configuració del sistema agro-alimentari
3. Principals tendències en l'evolució recent de les activitats agràries: encaix territorial i problemàtica econòmica, social i ambiental.
4. Trets definitoris de les polítiques agràries i la regulació de les activitats agràries

5. Principals dinàmiques de l'espai forestal: encaix territorial i problemàtica econòmica, social i ambiental
6. Caracterització de les dinàmiques i tendències demogràfiques al medi rural
7. Transformacions recents als espais rurals: la diversificació i terciarització

Competències

- Analitzar i explicar els esdeveniments del món actual des d'un punt de vista geogràfic.
- Dominar el coneixement teòric necessari per plantejar problemes geogràfics de manera integrada i combinar un enfocament generalista amb una anàlisi especialitzada.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar les principals dinàmiques del món actual des d'un vessant geogràfic.
2. Contrastar i comparar dades geogràfiques rellevants.
3. Interpretar els esdeveniments del món actual a partir de la diversitat física, econòmica, social i cultural.
4. Plantejar problemes sobre la desigualtat, la distribució de la població, la urbanització, etc., al món.
5. Sintetitzar els coneixements adquirits sobre l'origen i les transformacions experimentades pels diversos camps d'estudi de la disciplina.

Continguts

1. La ruralitat com a categoria d'anàlisi geogràfica
2. Configuració i organització del sistema agro-alimentari contemporani
3. Les activitats agràries: transformacions recents, dinàmiques, problemàtiques i encaix territorial
4. La política agrària: lògiques d'intervenció, instruments, institucions i agents
5. L'espai forestal: transformacions recents, dinàmiques, problemàtiques i encaix territorial
6. Dinàmiques i tendències demogràfiques al medi rural
7. Transformacions recents: la diversificació i terciarització del medi rural

Metodologia

Cal tenir en compte que l'assignatura s'imparteix en dues modalitats diferents (presencial i xarxa) i que necessàriament es donen entre elles algunes diferències tant pel que fa al mètode com a les activitats formatives.

Classes de teoria

Classes magistrals: exposicions per part del professor amb suport de les TIC incentivant el debat i la participació dels alumnes

Exercicis dirigits a l'aula: sessions de treball cooperatiu per tal d'il·lustrar i complementar l'exposició d'alguns temes. Resolució d'exercicis, anàlisi de documents, discussió i debat

Exposició dels estudiants: presentació per part dels estudiants dels resultats del treball en grup

Classes de pràctiques

Resolució de casos pràctics: sessions de treball en grup cooperatiu que requeriran una preparació prèvia. Es tracta d'exercicis curts proposats a classe relacionats amb diferents aspectes tractats en el treball en grup

Treball de curs: per grups, els alumnes elaboraran un treball que té com a objectiu aprendre la metodologia de la planificació local estratègica i la seva aplicació en un àmbit d'estudi que presenti característiques típicament rurals. En la modalitat en xarxa el treball és de caràcter individual.

El campus virtual de la UAB a través de les eines de notícies, missatgeria, fòrums, etc. constitueix una eina de suport tant per a les activitats dirigides com per a les activitats autònomes.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals (Classes de teoria)	28	1,12	1, 3, 4, 5
Exercicis dirigits a l'aula (classes de teoria)	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5
Exposicions dels alumnes	1	0,04	1, 3, 5
Resolució de casos pràctics (classes de problemes)	7	0,28	1, 2, 3, 4, 5
Tipus: Supervisades			
Treball en grup	18	0,72	1, 2, 3, 4, 5
Tutories en grup	5	0,2	1, 3, 4, 5
Tipus: Autònomes			
Cerca d'informació	15	0,6	2
Estudi personal	30	1,2	1, 2, 3, 4, 5
Lectura	30	1,2	1, 3, 4, 5

Avaluació

L'assignatura s'avaluarà d'acord amb els següents exercicis previstos:

Exàmens teòrics. Dues proves escrites parcials (20% i 20% respectivament, de la nota final)

Treball de curs i exercicis pràctics (30% i 20% respectivament de la nota final)

Participació (10% de la nota final), la participació tindrà en compte els següents aspectes: assistència a classe, entrega puntual dels exercicis proposats i la participació en els debats a classe. En la modalitat en xarxa en aquest apartat també s'avaluarà la trobada presencial i/o les sortides de camp i la participació als fòrums.

L'entrega dels diferents exercicis programats és obligatòria. En cas contrari, la qualificació final d'assignatura serà d'un No Avaluable.

En la modalitat en xarxa, si es lliura o realitza més d'una activitat d'avaluació, la qualificació final de l'assignatura ja no podrà ser "No avaluable" i es qualificarà a partir de les evidències d'aprenentatge aportades.

La copia o plagi de material, documents, publicacions, etc. en qualsevol treball o activitat de l'assignatura suposarà una qualificació de zero. Recordem que es considera "còpia" un treball que reproduceix tot o gran part del treball d'un/a altre/a company/a. "Plagi" és el fet de presentar tot o part d'un text d'un autor com a

propi, sense citar les fonts, siguin en paper o en format digital. Veure documentació de la UAB sobre "plagi" a: http://wuster.uab.es/web_argumenta_obert/unit_20/sot_2_01.html

En el moment de realització de cada activitat avaluativa, el professorat informarà l'alumnat (Moodle) del procediment i data de revisió de les qualificacions

Re-avaluació

La re-avaluació es regeix pels mateixos criteris que l'avaluació. Els estudiants tenen l'opció a una reavaluació sempre i quan es compleixin els següents supòsits:

1- La nota final obtinguda a partir del promig de tots els parcials no hagi superat el 5

2- Haver presentat prèviament tots elsexercicis. En el seu defecte i de manera puntual haver presentat un justificant que exposi el motiu (malaltia, etc.) pel qual l'estudiant no ha presentat un determinat exercici o prova.

En la modalitat en xarxa, la re-avaluació es realitzarà seguint els mateixos criteris que l'avaluació, però només es podran re-avaluar les parts suspeses o no avaluades durant el període d'avaluació

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Exercicis pràctics, informes	20%	2	0,08	1, 2, 3, 4, 5
Participació, debats, presentacions	10%	1	0,04	1, 2, 3, 4, 5
Prova 1	20%	1,5	0,06	1, 3, 5
Prova 2	20%	1,5	0,06	1, 3, 4, 5
Treball en grup	30%	5	0,2	1, 2, 3, 4, 5

Bibliografia

Bibliografia i enllaços web

a) Obres de temàtica rural:

Abbots, Emma-Jayne; Lavis, Anna (2013), *Why we eat, how we eat. Contemporary encounters between foods and bodies*, Farnham, Burlington, Ashgate

Alba, Sebastiano; Soler, Eduardo (2012), *Més enllà del vi doq Priorat*, Barcelona, Mediterrània.

Aldomà, I. (2015) (dir.) *Atles de la nova ruralitat*, Lleida: FMR. (http://www.fmr.cat/atles/descarrega_2015.htm)

Associació d'Iniciatives Rurals de Catalunya (ARCA) i Fundació del Món Rural (FMR) (coords.) (2011) *Els moviments migratoris de la joventut rural: què ofereix el mercat laboral rural als i les joves? Odisseu. Programa per al retorn i la inserció laboral de joves al medi rural. Diagnosi: Compilació de Resultats i Recomanacions*, Lleida: FMR, ARCA i Universitat de Lleida (http://www.fmr.cat/web3/documentacio/ACTIVITATS/diagnosi_odisseu_cat_2012.pdf)

Bueno i Torrens, David (2009), *Convivint amb transgènics*, Barcelona, Ominis Cellula : Publicacions i Edicions de la Universitat de Barcelona.

- Almerich, J.M.; Hernández, A. (2007) *Pobles abandonats. Els paisatges de l'oblit*, Valencia: Consell Valencià de Cultura.
- Arosemena, Graciela (2012), *Agricultura urbana. Espacios de cultivo para una ciudad sostenible*, Barcelona, Gustavo Gili.
- Busquets i Fàbregas, Jaume (dir.) (2008), *Horts urbans i periurbans*, Barcelona, Generalitat de Catalunya, Departament de Política Territorial i Obres Públiques.
- Camarero, Luis (2009), *La població rural a Espanya. Dels desequilibris a la sostenibilitat social*, Barcelona, Fundació "la Caixa".
- Cloke, Paul; Marsden, Terry; Mooney, Patrick (2006), *Handbook of rural studies*, Sage, London.
- Essex, Stephen *et al.* (eds.) (2005), *Rural change and sustainability : agriculture, the environment and communities*, Wallingford; Cambridge : CABI Publishing.
- Cortadelles, Xavier; Pujadó, Judit (coord.) (2012), *Els pobles perduts. 30 indrets oblidats de Catalunya*, Girona, Edicions Sidillà.
- Duncan, Jessica; Medina, F. Xavier (eds.), (2010), *Sistemes agroalimentaris: cap a solucions integrades i sostenibles*, Barcelona UOC.
- FAO (2016), *La alimentación y la agricultura: claves para la ejecución de la Agenda 2030 para el Desarrollo Sostenible*, Roma, (<http://www.fao.org/3/a-i5499s.pdf>).
- Gómez Espín, José María; Martínez Medina, Ramón (eds.) (2008), *Desarrollo rural en el siglo XXI. Nuevas orientaciones y territorios*, Murcia, Universidad de Murcia, Atica.
- González Hidalgo, Marien (2012), *Alimentos kilométricos*, Madrid, Amigos de la Tierra.
- Guirado, Carles; Valldeperas, Natàlia, Tulla, Antoni F. (2017), *L'agricultura social a Catalunya. Desenvolupament local i ocupació per a col·lectius en risc d'exclusió social*, Barcelona, Cossetània.
- Kordel, S. *et al.* (eds.) (2018) *Processes of Immigration in Rural Europe*, Newcastle-upon-Tyne, UK: Cambridge Scholars Publishing.
- Lamo de Espinosa, J. (2009), *El nuevo sistema agroalimentario en una crisis global*, Almería, Fundación Cajamar.
- Lohrberg, Frank; Licka, Lilli; Scazzosi, Lionella; Timpe, Axel (eds.) (2016), *Urban Agriculture in Europe*, Berlin, COST Action Urban Agriculture Europe, Jovis Verlag GmbH.
- Montagut, Xavier; Vivas, Esther (2009), *Del campo al plato. Los circuitos de producción y distribución de alimentos*, Icaria, Barcelona.
- Munton, R. (2008), *The Rural. Critical Essays in Human Geography*, Ashgate Publishing Limited.
- Norba. Revista de Geografía*, (2006), núm. Monogràfic "Desarrollo Rural", vol XI, Cáceres, Servicio de Publicaciones de la Universidad.
- Population, Space and Place* (2008), núm monogràfic "International Migration to Non-Metropolitan Areas", 14(6), Wiley, Interscience.
- Pérez, María Isabel (2006), *La manzana de Blancanieves. Salud, industria y alimentación*, Barcelona, Icaria.
- Porta, Carles (2005), *Tor. Tretze cases i tres morts*, Barcelona, La Campana.
- Pulido Fernández, J.I. (ed.) (2008), *Elturismorural. Estructura económica y configuración territorial en España*, Madrid, Síntesis.

Reguant, F. (coord.) (2016), *Estructures productives i cadena alimentària*. Lleida: Agroforum (<http://www.agroforum.cat/wp-content/uploads/>

2016/03/DEF-v07 03 15- ESTRUCTURES-PRODUCTIVES-I-CADENA-ALIMENT%C3%80RIA.pdf)

Reymond, William (2007), *Coca-cola. La investigació prohibida*, Barcelona, Editorial Base.

Robin, Marie-Monique (2008), *El mundo según Monsanto. De la dioxina a los OGM. Una multinacional que les desea lo mejor*, Barcelona, Ediciones Península.

Roca Torrent, Anna; Tous de Sousa, Cristina (2013), *Percepcions de l'espai agrari periurbà*, Girona, Fundació Agrotèrritor

Ruiz Pulpón, A. Raúl; Serrano de la Cruz, Manuel A.; Plaza Tabasco, Julio (eds.), *Treinta años de la PAC en España. Agricultura y multifuncionalidad en el contexto de la nueva ruralidad*, Ciudad Real: Óptima Ediciones, 2016.

Sempere Roig, Jordi (2007), *L'Agricultura de les perifèries urbanes : el cas de Barcelona i Tolouse*, Barcelona : CTEESC.

Stuart, Tristram (2011), *Despilfarro.El escándalo global de la comida*, Madrid, Alianza Editorial.

Vallbona, Rafael (2005), *Pirineus en venda*, Badalona, arallibres.

Trepat, E.; Vilaseca, A. (2008) *Ruralitat i Immigració*, Lleida: Fundació del Món Rural (<http://www.fmr.cat/web3/documentacio/ACTIVITATS/Activ%20llibre%20ruralitat%20i%20immigraci%C3%B3.pdf>)

Woods, Michael (2005), *Rural geography : processes, responses and experiences in rural restructuring*, Publicació London : SAGE.

Woods, Michael (2010), *Rural*, London, Routledge

b) Revistes especialitzades de temàtica rural

Ager-Revista de Estudios Sobre Despoblación y Desarrollo Rural

Études Rurales

Journal of Rural Studies

Journal of Peasant Studies

Rur@lités

Rural Sociology

Sociologia Ruralis